

Lūgumrakstu komiteja

2015/2086(INL)

21.4.2016

ATZINUMS

Sniegusi Lūgumrakstu komiteja

Juridiskajai komitejai

par adopcijas pārrobežu atzīšanu
(2015/2086(INL))

Atzinuma sagatavotājs: *Notis Marias*

IEROSINĀJUMI

Lūgumrakstu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Juridisko komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. uzskata, ka vissvarīgākās ir bērna intereses, un tām arī jābūt par galveno kritēriju, pieņemot jebkādu lēmumu, kas saistīts ar viņa adopciju; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka tiek īstenotas bērnu tiesības brīvi paust savu viedokli, un ņemt šo viedokli vērā atbilstoši bērna vecumam un briedumam, kā noteikts Pamattiesību hartas 24. pantā;
2. konstatē, ka Savienībā nav mehānisma, kas regulētu nolēmumu par iekšzemes adopciju automātisku savstarpēju atzīšanu dalībvalstīs, kas ir šķērslis ģimenēm brīvi pārvietoties; prasa obligāti nodrošināt juridisko noteiktību un pilnībā ievērot savstarpējās atzīšanas un uzticēšanās principus iekšzemes adopciju pārrobežu atzīšanas jomā, lai aizsargātu vecāku un bērnu tiesības un vienlaikus ievērotu un veicinātu Savienības tiesību normas attiecībā uz valstspiederību un Pamattiesību hartu; uzskata, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesību īstenošana neietekmētu tiesības uz ģimenes dzīvi;
3. norāda, ka bērnu interešu nodrošināšanas nolūkā ir jāpastiprina Eiropas tiesnešu sadarbība šajā jomā;
4. aicina dalībvalstis izvairīties no nevajadzīgas birokrātijas tādu starpvalstu adopciju atzīšanas procesā, kas jau ir atzītas citā dalībvalstī, lai nodrošinātu pareizu 1993. gada Hāgas konvencijas īstenošanu; aicina dalībvalstis mudināt valstis, kas vēl nav pievienojušās 1993. gada Hāgas konvencijai, pievienoties tai, jo tas garantētu, ka visi bērni un citas iesaistītās personas varētu gūt labumu no attiecīgajām tiesībām, minimālajiem procedūru standartiem un termiņiem, ko garantē šīs tiesības, un varētu izvairīties no paralēlas sistēmas, kura paredz mazāku aizsardzību;
5. aicina dalībvalstis attiecīgā gadījumā pārliecināties, ka tiek pilnībā un efektīvi īstenots 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību 15. pants par lietas nodošanu tiesai, kas atrodas labākā vietā tiesas spriešanai, un 55. pants par sadarbības principiem gadījumos, kas īpaši skar vecāku atbildību, lai labāk nodrošinātu bērna tiesību aizsardzību un uzlabotu koordinēšanu un sadarbību starp dalībvalstīm;
6. uzskata, ka būtu jāizstrādā kopīgi minimālie standarti gan jēdziena "pastāvīga dzīvesvieta", gan jēdziena "bērna intereses" definīcijai;
7. aicina dalībvalstis regulāri apkopot statistiku par gadījumiem, kad tiek nodoti aprūpē vai adoptēti bērni, kuri ir citas dalībvalsts valstspiederīgie;
8. aicina dalībvalstis sekmēt īpašu apmācību sociālajiem darbiniekiem, tiesnešiem, juristiem un visiem citiem valsts ierēdņiem, kas ir iesaistīti pārrobežu bērnu adopcijas lietu izskatīšanā, lai viņiem sniegtu vajadzīgās zināšanas un prasmes par bērnu tiesību aizsardzību Savienības un valsts līmenī;

9. aicina dalībvalstis tiesas procesos saistībā ar adopciju bez piekrišanas un ar pārrobežu aspektu sistemātiski īstenot 1963. gada Vīnes Konvenciju par konsulārajiem sakariem un pārliecināties, ka iesaistīto vecāku izcelsmes dalībvalsts iestādes ir pienācīgi un savlaicīgi informētas no procesa paša sākuma un visā tā gaitā, tostarp par bērna uzklaustīšanu, un ka tām ir pienācīga piekļuve tiesas procesam un ar to saistītajiem dokumentiem; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, ka vienmēr, kad tas ir nepieciešams, ir garantēta atbilstoša mutiskā tulkošana un juridiskā palīdzība;
10. atzīst — lai arī adopcijas bez piekrišanas galvenokārt tiek izmantotas kā līdzeklis, lai aizsargātu bērnus no vardarbības un pilnīgas atstāšanas bez uzraudzības, tās rada arī smagas sekas bērnu bioloģiskajiem vecākiem un adoptētajiem bērniem; uzsver, ka par šāda veida adopciju, vienmēr vispirms ņemot vērā bērna intereses, to izvērtējot katrā atsevišķā gadījumā un ievērojot bērna tiesības tikt uzklaustītam, ir jālemj kā par galējo līdzekli un tā jāpiemēro tikai īpašos un labi pamatotos izņēmuma gadījumos, kad ir izsmeltas visas piemērotās iespējas sniegt atbalstu bērna bioloģiskajiem vecākiem; mudina dalībvalstis sekmēt un/vai uzlabot šādus atbalsta pasākumus;
11. vērš Eiropas Komisijas, Padomes un dalībvalstu uzmanību uz iespējamām negatīvajām sekām, kādas bērnu bioloģiskajiem vecākiem un adoptētajiem bērniem rada adopcijas bez piekrišanas stingra piemērošana dažās dalībvalstīs; aicina Eiropas Komisiju ierosināt atbilstošus pasākumus, lai risinātu ar šādu praksi saistītos jautājumus Regulas Nr. 2201/2003 plānotās reformas ietvaros; vērš to uzmanību arī uz iespējamām kaitīgām sekām, kādas var radīt ilgtermiņa ņemšana aprūpē bez piekrišanas, kas ir pretrunā vismaz dažās dalībvalstīs noteiktajam principam, ka ņemšanai aprūpē vajadzētu būt pagaidu pasākumam;
12. aicina dalībvalstis gadījumos, kad notiek pilnīgu bāreņu, kuri ir zaudējuši abus vecākus, adopcija, vai gadījumos, kad notiek adopcija bez bioloģisko vecāku piekrišanas, kā arī neskarot iespējami prioritāru otra laulātā bērna adopciju, vienoties par minimālo robežvērtību attiecībā uz pārrobežu adopciju procedūru ilgumu, nodrošinot, ka abu bērnu bioloģisko vecāku radinieki tiek uzskatīti par pastāvīgiem bērna aprūpētājiem, pirms tiek pieņemts lēmums par bērna adopciju; šajā sakarībā vērš uzmanību uz starptautiskajiem standartiem un atgādina ANO Bērnu tiesību konvencijas (*UNCRC*) 8. un 20. pantu;
13. ņemot vērā to, cik svarīgi ir saglabāt daudzvalodību un kultūru daudzveidību, piebilst, ka ir jānodrošina adoptētajiem vai aprūpē nodotajiem bērniem pietiekama saikne ar viņu sākotnējo kultūru un tas, ka viņi nezaudē savu dzimto valodu, kā arī īpaši tas, ka bioloģiskie vecāki atbilstoši regulāri īsteno tiesības apmeklēt bērnu un sazināties ar bērnu savā valodā; tas neattiecas uz gadījumiem, par kuriem ir pierādīts, ka tas kaitē bērna interesēm, piemēram, iepriekšējas vardarbības vai ļaunprātīgas izmantošanas gadījumos;
14. aicina dalībvalstu iestādes, kas iesaistītas adopcijas procesā, darīt visu iespējamo, lai brāļi un māsas netiktu šķirti; šajā sakarībā atgādina *UNCRC* 8. pantu, kurā uzsvērts valdību pienākums respektēt un aizsargāt bērnu identitāti, tostarp viņu ģimeniskās saites;
15. norāda, ka gadījumos, kad adopcijai tiek nodoti pilnīgi bāreņi vai kad notiek piespiedu adopcija bez bioloģisko vecāku piekrišanas, kā arī neskarot otra laulātā bērna adopciju,

- abu iesaistīto dalībvalstu sociālajiem darbiniekiem ir jāizvērtē, vai bērna paplašinātās ģimenes locekļi ir piemēroti tam, lai kļūtu par bērna audžuģimeni;
16. aicina nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret dažādas valstspiederības vecākiem tiesas procesos saistībā ar lietām par vecāku atbildību un bērnu adopciju;
 17. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka tiesas procesā tiek ievērotas visas to radnieku procesuālās tiesības, kuri ir citas dalībvalsts valstspiederīgie, tostarp tiesības uz juridisko palīdzību, pienācīgu un savlaicīgu informēšanu par tiesas sēdēm, uz tulku, tiesības iepazīties ar visiem ar lietu saistītajiem dokumentiem viņu dzimtajā valodā utt.;
 18. gadījumos, kad vienas dalībvalsts sociālie darbinieki veic faktu vākšanas misiju adopcijas lietā citā dalībvalstī, aicina nosūtītāju valsti informēt visas attiecīgās iestādes valstī, kurā misija tiek veikta;
 19. norāda, ka taupības politika un ar to saistītie izdevumu samazinājumi, ko Komisija noteikusi dažām dalībvalstīm, ļoti negatīvi ietekmē sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību; uzsver, cik svarīga ir atbilstošu darba apstākļu nodrošināšana sociālajiem darbiniekiem, lai viņi katru individuālo gadījumu varētu izvērtēt bez finansiāla vai juridiska spiediena, pilnībā ņemot vērā bērna intereses un apsverot visas — gan īstermiņa, gan vidēja termiņa, gan ilgtermiņa perspektīvas;
 20. uzsver, ka ir nepieciešams uzlabot atbalsta struktūras ģimenēm; tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis līdzfinansēt un veicināt NVO tīklus, kas sniedz palīdzību Savienības iedzīvotājiem, kuri kopā ar ģimeni dzīvo citā dalībvalstī un kuriem vajadzīga papildu palīdzība viņu sadarbībā ar bērnu labklājības dienestiem un vietējām pašvaldībām;
 21. aicina dalībvalstis personām, kurām bērni atņemti vardarbības ģimenē, alkohola vai narkotiku ļaunprātīgas izmantošanas dēļ, dot saprātīgu iespēju pilnībā atgūties, pirms tiesa pieņem galīgo lēmumu par adopciju;
 22. mudina dalībvalstis adopcijas gadījumos kā svarīgāko kritēriju ņemt vērā to, vai ir saņemtas sūdzības par vardarbību ģimenē, jo īpaši par dzimuma un/vai seksuālo vardarbību pret bērniem, ko ir veikuši viņu bioloģiskie vecāki un /vai kas ir notikusi viņu bezdarbības dēļ;
 23. aicina Komisiju veikt salīdzinošu pētījumu par sūdzībām, kas saņemtas saistībā ar pārrobežu adopciju bez piekrišanas, lai noskaidrotu, vai dalībvalstīs, kurās pastāv spēcīga infrastruktūra un labi regulēta ģimenes atbalsta sistēma, kā arī citi pirmsadopcijas aprūpes pasākumi, iesniegto sūdzību skaits ir mazāks;
 24. aicina Eiropas Komisiju izstrādāt skaidras un viegli pieejamas instrukcijas ar praktisku informāciju pilsoņiem par institucionāliem bērnu aizsardzības mehānismiem, īpaši attiecībā uz adopciju bez vecāku piekrišanas un vecāku tiesībām dažādās dalībvalstīs;
 25. aicina dalībvalstis apmainīties ar informāciju un īstenot sabiedrības informēšanas kampaņas par citu dalībvalstu kultūras tradīcijām un bērnu audzināšanas noteikumiem tajās, lai viņi būtu informēti par paradumiem, kas varētu izraisīt vecāku tiesību atņemšanu un bērnu nodošanu adopcijai.

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS**

Pieņemšanas datums	19.4.2016
Galīgais balsojums	+: 21 -: 0 0: 8
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Marina Albiol Guzmán, Margrete Auken, Alberto Cirio, Pál Csáky, Rosa Estaràs Ferragut, Eleonora Evi, Peter Jahr, Rikke Karlsson, Jude Kirton-Darling, Notis Marias, Edouard Martin, Roberta Metsola, Marlene Mizzi, Julia Pitera, Gabriele Preuß, Eleni Theocharous, Jarosław Wałęsa, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Enrique Calvet Chambon, Kostadinka Kuneva, Julia Reda, Sven Schulze, Ángela Vallina
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	José Blanco López, Martina Dlabajová, Elena Gentile, Zbigniew Kuźmiuk